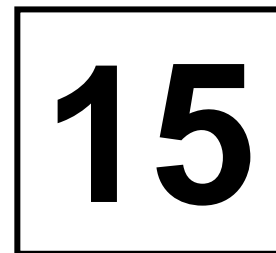

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบึงกาฬ

DEVELOPING THE METHOD TO PROMOTE SATISFIED CHARACTERISTIC OF STUDENTS
IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL UNDER BUNGGAN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA

เสวตาภรณ์ ธรรมประเสริฐ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สังคม ภูมิพันธุ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และ 2) พัฒนาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยมี 2 ระยะคือระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 33 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 33 คน ครูผู้สอน จำนวน 33 คน และผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 33 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน และผลการประเมินแนวทาง ที่สร้างขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนก .47 - .90 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ มีค่าอำนาจจำแนก .69 - .90 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .99 และแบบประเมินแนวทาง สถิติ ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดได้แก่ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อและแสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 18 ข้อ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬพบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the present situation and satisfied characteristic of students in opportunity expanding school in Bungkan Primary Educational Service Area 2) to develop the method to promote satisfied characteristic of the students. This research has 2 periods; 1) studying the present situation and satisfied characteristic of students by using questionnaire and interviewing, 2) having 5 expert evaluated the method. The research instruments were ratio questionnaire consisting of 5 items which has discrimination at .48 - .90 and has total confidential value at .98, and another questionnaire about satisfied characteristic which has total confidential value score at .99 and has discrimination at .69 - .90. The statistics used were means and standard deviation.

The result found that 1) the present situation of students' satisfied characteristic is in middle level, and the supporting conditions of satisfied characteristic was at High level in overall 2) the method for supporting satisfied characteristic of students consists of 2 indicators; willing to learn and to join learning activity, seeking for knowledge from in and outside school by using appropriate media. The evaluation result of the method was at High level, which its possibility was at Highest level.

Keyword: Satisfied Characteristic Of Students

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชดำริว่า การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลอันเป็นองค์ประกอบของส่วนรวม ไม่ได้รับการพัฒนาแล้วส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยาก การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ การศึกษาการศึกษานั้นแบ่งเป็นสองส่วนคือ การศึกษา ด้านวิชาการส่วนหนึ่งกับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดี ใฝ่เจริญ มีละอายชั่วกลัวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการและมีความดีไว้เกื้อหนุน การประพฤติปฏิบัติ ทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรและอำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์ (วิชัย วงใหญ่, 2542, หน้า 25)

เยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เป็นความหวังและเป็นอนาคตของชาติประเทศชาติ จะเจริญ หรือพัฒนามากน้อยเพียงใด คุณภาพของเยาวชนนับเป็นสิ่งสำคัญในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์เป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็ก จะเกิดการเรียนรู้ และค่อย ๆ ซึมซับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยไม่รู้ตัว แล้วพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม นอกจากนี้เยาวชนซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตควรได้รับการดูแลเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เยาวชนนั้นเป็นที่ต้องการและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นมีทางด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอกเช่น ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความมีเหตุผล ความเสียสละ ความมีน้ำใจ ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็ก จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องทำการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าเยาวชนควรที่จะได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาในเรื่องใด ครู ผู้ปกครองและชุมชน ควรมีบทบาทอย่างไรที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมคาดหวังหรือต้องการที่จะให้เกิดกับสังคมไทย (วันเพ็ญ เนตรประไพ, 2553, หน้า1) สังคมไทยอยู่ในขั้นวิกฤตจึงต้องปฏิรูปการปกครองกันใหม่ โดยเฉพาะด้าน คุณธรรม จริยธรรม ในการให้การศึกษาแก่เยาวชนโดยกำหนดการศึกษาว่า “คุณธรรม นำความรู้เพราะหากไม่เร่งทำอะไรให้ดีขึ้น อาจถึงขั้นทำให้สังคมล่มสลาย เพราะฉะนั้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณภาพ คือ การพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักการที่สำคัญของศาสนา เพราะคนเป็นองค์ ประกอบที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาประเทศ (วิจิตร ศรีสอาน, 2550, หน้า 12 ทิศนา ขัมมณีและคณะ, 2536, หน้า 1 - 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้กับผู้เรียนทุกระดับ ซึ่งจะเป็นโยบายสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาและตัวผู้เรียน ซึ่งจะเป็กำลังสำคัญของชาติในอนาคตและสิ่งทีพ่บตัวผู้เรียนทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัยถึงระดับปริญญาเอกคือปัญหาของผู้เรียน ปัญหาทีพ่บโดยส่วนใหญ่จะเป็ปัญหาด้านการเรียนและปัญหาด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีปัญหาด้านพฤติกรรมมาก เพราะเป็วัยทีกำลังเรียนรู้ กำลังปรับตัวเข้ากับสังคมทีมีตัวอย่างทีดีและไม่ดี บางคนอยู่ในสภาพแวดล้อมทีไม่ดี ก็อาจจะซึมซับสิ่งทีไม่ดีจากบ้านและชุมชนทีเขาอาศัยอยู่ ซึ่เป็หน้าทีของทุกคนจะต้องจัดสภาพ แวดล้อมกล่อมเกลาทีผู้เรียนมีคุณลักษณะทีสังคมต้องการ ทุกหน่วยงานทีรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะตามทีชาติต้องการสอดรับกับวิสัยทัศน์หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551ทีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็คนดีมีปัญญามีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกยึดมั่นในการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการประมวลผลของการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยยึดหลักคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนด ไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กนักเรียน เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ จึงมีความต้องการที่จะศึกษาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากนักเรียนเป็นกำลังสำคัญของชาติที่ควรปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตั้งแต่เยาว์วัย และเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ซึ่งในวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ต่อตัวนักเรียนและบุคคลอื่น โดยผู้วิจัยจะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน ใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พึงประสงค์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน รวมทั้งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและเป็นที่ยอมรับของสังคมและกำลังสำคัญของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาแนวคิด ในทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกรอบเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด 6 พฤติกรรม บ่งชี้ ดังนี้

1. ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 48)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการสถานศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 200 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน จากโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 50 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้ข้อคำถามของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีของ Likert โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหา เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

3. การสร้างแบบสอบถามและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ นำมาเป็นกรอบแนวคิด พร้อมกำหนดขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์นิยามศัพท์ แล้วกำหนดโครงสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย กำหนดรูปแบบข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง การใช้ภาษา ปรับปรุงก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบส่วนการใช้ภาษา ความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้อ ระหว่าง 0.60 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) และนำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ คือ ตั้งแต่ 0.20 - 1.00 มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนก .46 - .87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 แบบสอบถามที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนก .61 - .89 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ขั้นตอนการวิจัย

ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน ไฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนและผู้แทนผู้ปกครองในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 132 คน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 130) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 117)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ PNI modified โดยใช้สูตร PNI modified (สุวิมล ร่องวาณิช, 2550, หน้า 279) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนที่มีวิธีการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ดีเด่น (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสงเปลือยดงสามสิบ ตำบลเสอเพลอ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนบ้านวังยาว ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โรงเรียนนาแสง ตำบลนาแสง อำเภอสรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 3 โรงเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 8 คน รวม 12 คน โรงเรียนสำหรับการศึกษาดูงาน เป็นโรงเรียนที่มีการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านไฝ่เรียนรู้ดีเด่น (Best Practices) ได้

ดำเนินการดังนี้ ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา ในการศึกษาดูงาน ผู้วิจัยเดินทางไปศึกษาดูงานโรงเรียนด้วยตนเอง สัมภาษณ์บุคลากรของโรงเรียนที่มีวิธีการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ดีเด่น (Best Practices) การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในโรงเรียนที่มีการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีเด่น (Best Practices) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนและการวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ตอนที่ 2 การจัดทำแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

จัดทำแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยนำผลการศึกษาในระยษะที่ 1 และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศมาวิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ นำแนวทางเสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ดั่งขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 12 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา และด้านอื่น ๆ แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขโดยการเพิ่มเติมข้อมูล ที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา ให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นซึ่งนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ชุดเดิม) นำไปคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปส่งถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา พร้อมด้วยเอกสารแนวทางและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน ด้วยตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบเนื้อหาและเป็นข้อเสนอแนะแนวทางทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬที่เหมาะสม

5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 105) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 115)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

ตัวชี้วัด	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้						
1.1 ตั้งใจเรียน	3.44	0.75	ปานกลาง	4.42	0.77	มาก
1.2 เอาใจใส่มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	3.26	0.73	ปานกลาง	4.30	0.78	มาก
1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	3.44	0.75	ปานกลาง	4.45	0.68	มาก
รวม	3.38	0.74	ปานกลาง	4.39	0.74	มาก
2. แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้						
2.1 ศึกษาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	3.61	0.88	มาก	4.51	0.64	มากที่สุด
2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้	3.52	0.72	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด
2.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.53	0.76	มาก	4.47	0.68	มาก
รวม	3.55	0.79	มาก	4.50	0.66	มาก
สรุปรวม	3.47	0.77	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด โดยเรียงลำดับค่าจากมากไปหาน้อยได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 2 แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมสรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือตัวชี้วัด 1ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬพบว่าโดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก โดยตัวชี้วัดที่มีค่าสูงสุดคือ ตัวชี้วัดที่ 2แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมสรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือตัวชี้วัดที่ 1 ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) ในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI modified) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม

ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	D	I	PNI modified	ลำดับความสำคัญ
1. ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้				
1.1 ตั้งใจเรียน	3.44	4.42	3.42	5
1.2เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	3.26	4.30	3.30	6
1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	3.44	4.45	3.45	4
2. แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้				
2.1. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	3.61	4.51	3.51	2
2.2. บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้	3.52	4.52	3.52	1
2.3.แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.53	4.47	3.47	3

จากตาราง 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คือ การบันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปลงเป็นองค์ความรู้ การศึกษาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่ง

เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ตัวชี้วัดความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้คือ การสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ต่าง ๆ การตั้งใจเรียน และการเอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ตามลำดับ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการพัฒนาแนวทางการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

ตัวชี้วัด	แนวทางการเสริมสร้าง
1. ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	1. ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นคุณสมบัติของคนดีหรือคนที่มีคุณลักษณะที่ดีที่เกิดกับตัวนักเรียน
1.1 ตั้งใจเรียน	2. การบูรณาการการสอนและสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเข้ากับหลักสูตรในการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน
1.2 เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้	3. พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองโดยตรงอย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ
1.3 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ	4. ส่งเสริมแรงจูงใจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ในตัวนักเรียน
2. แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	5. ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2.1 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	6. เปิดโอกาสจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน
2.2 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้	7. จัดให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะที่ดีเช่นเดียวกับที่พัฒนานักเรียน
	8. ส่งเสริมการเป็นผู้นำในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและสนับสนุนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
	9. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้แก่กันนักเรียน
	10. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
	11. มอบเกียรติบัตร รางวัล ชื่นชม ยกย่อง เผยแพร่สู่สื่อมวลชนภายนอก ให้กับนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
	12. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
	13. ออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากวัย ประสบการณ์และศักยภาพของแต่ละบุคคลและใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
	14. ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงการบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา การจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน
	15. ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อและนวัตกรรมประเภทต่าง ๆ
	16. นำสื่อนวัตกรรมไปใช้ให้เหมาะสม ตรงวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
	17. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้
	18. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้มีความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์จริงและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของสถานศึกษา
	19. ประสานงานระหว่างชุมชน ท้องถิ่น องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อพัฒนาให้เกิดเป็นสังคมของการเรียนรู้จนเป็นวิถีชีวิตของนักเรียน
	20. ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่โดดเด่น โดยการจัดกิจกรรมพิเศษที่เป็นจุดเน้นของสถานศึกษา
	21. สร้างแรงผลักดันและกระตุ้นให้การดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	แนวทางการเสริมสร้าง
2.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	<p>22. นำข้อเสนอแนะจากทุกองค์กรและผลการประเมินอื่นที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ ข้อตกลงและกิจกรรมพิเศษ ระหว่างสถานศึกษากับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการ เสริมสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ยั่งยืน</p> <p>23. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของ โรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ</p> <p>24. ปลุกฝัง สนับสนุน ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดกับตัวนักเรียน</p> <p>25. ส่งเสริมและพัฒนาเด็กทุกด้านให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เด็ก ที่มีอยู่และประสบการณ์ ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายและตรงความต้องการที่แท้จริงของเด็กแต่ละบุคคล</p> <p>26. วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน</p> <p>27. เสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้</p> <p>28. มอบเกียรติบัตร รางวัล ชื่นชม ยกย่อง เผยแพร่สู่สื่อมวลชนภายนอก ให้กับนักเรียนที่เป็น แบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้</p> <p>29. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</p> <p>30. เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดกับตัวนักเรียนและสามารถถ่ายทอดไปสู่ บุคคลอื่นได้</p>

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน คือการใฝ่รู้ด้านครอบครัว เช่น การ สนใจศึกษาครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ การสนทนากับผู้มาประสบการณ์ การค้นคว้าจากตำรา สื่อต่าง ๆ การใฝ่รู้ด้านสังคม เช่น การมุ่งแสวงหาไขว่คว้า ค้นหาวิธีการและการกระทำตามแนวทางที่ตนเองคิดว่าจะสมหวัง เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับ เคารพ นับถือ การใฝ่รู้ด้านวิชาการ เป็นการศึกษาความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อนำมาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง การใฝ่รู้ด้านอาชีพ เป็นความสนใจที่จะพัฒนาอาชีพของตนเอง สอดคล้องกับ บุญชิต มณีโชติ (2540, หน้า 119) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดมากที่สุดคือ แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่าง เหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.55$) ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะว่า โรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬส่วนใหญ่ ได้จัดประสบการณ์ เปิดโอกาสให้แสวงหา สัมผัสสังคม ภายนอกอย่างจริงจังนอกโรงเรียน ซึ่งช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และซึมซับแนวปฏิบัติตนอย่างพึงประสงค์ สอดคล้องกับ Johnstone, J.N. (1981, p. 64)

2. สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน ให้มีลักษณะของผู้ที่มีความ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักเรียนชอบการศึกษาอยู่เสมอ ตื่นตัวกับสิ่งแปลกใหม่รอบตัวหรือจากระบบการเรียน อยากรู้อยากเห็น สนใจ ติดตาม และแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับตนเองให้ทันสมัย ทันยุคทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถ อยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ อารี พันธุ์มณี (2547, หน้า 32) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดมากที่สุดคือ แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$) ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยการพัฒนาด้านความรู้พื้นฐานอย่างกว้าง ๆ และศึกษาบางวิชาอย่างลึกซึ้ง เพื่อ เตรียมความพร้อมในรายวิชาอื่น ๆ โดยสามารถโยงความรู้พื้นฐานที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในเรื่องความรู้ โดยใช้ เครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงวิทยาการสมัยใหม่ ที่ช่วยในการ

แสวงหาความรู้ ค้นหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างไม่สิ้นสุด โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการหรือเป็นการศึกษา สภาพการณ์หรือปัญหาที่ตนเองเผชิญในชีวิต เป็นเรื่องราวที่ทันสมัยนำมาแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาให้ได้ ทำให้เห็นคุณค่าของการแสวงหาความรู้ และนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2545, หน้า 14 -15)

3. แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

1. ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณสมบัติของคนดีหรือคนที่มีคุณลักษณะที่ดีให้เกิดกับตัวนักเรียน เปิดโอกาสจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน การบูรณาการการสอนและสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเข้ากับหลักสูตรในการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียนพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองโดยตรงอย่างรอบด้านและมี ประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ สร้างเครือข่ายโรงเรียน และชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ดีแก่นักเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2. แสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้อย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ปลูกฝัง สนับสนุน ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ให้เกิดกับตัวนักเรียน ออกแบบการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องมีความหมายและตรงความต้องการที่แท้จริงของเด็กแต่ละบุคคล ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายโดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน ศึกษากระบวนการ การสร้างและพัฒนาสื่อและนวัตกรรมประเภทต่าง ๆ วิเคราะห์เนื้อหา นำสื่อนวัตกรรมไปใช้ให้เหมาะสม ตรงวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้มีความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์จริง ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมอบเกียรติบัตร รางวัล ชื่นชม ยกย่อง เผยแพร่สู่สื่อมวลชนภายนอก ให้กับนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ที่ดีแก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและสามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความจำเป็นและสำคัญในการนำผลการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นอย่างจริงจัง เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ที่ให้เกิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจแก่โรงเรียน เกี่ยวกับแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจ เช่น การจัดกิจกรรมการประชุม สัมมนา การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการสนับสนุน ส่งเสริมทางด้านวิชาการ ในแต่ละระดับ เพื่อโรงเรียนได้นำแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อประโยชน์กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2545). *คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์ และสตูดิโอจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลาดพร้าว.
- ทีศนา แชมมณี และคณะ. (2544). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน: การศึกษาพหุกรณี*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- _____. (2543). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- บุญชิต มณีโชติ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมใฝ่รู้ของนักศึกษาพยาบาล*. ปริญญาโท พ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อารี พันธุ์มณี. (2547). *ฝึกให้คิดเป็น คิดสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไยใหม่.
- Johnstone, J.N. (1981). *Indicators of Education Systems*. London: Unesco.